

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Hansell, Katri; Peltoniemi, Annika; Mård-Miettinen, Karita; Huhta, Ari

Title: Lärarnas uppfattningar av att inleda undervisningen i A1-språk i årskurs 1

Year: 2022

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittajat & Suomen ainedidaktinen tutkimusseura, 2022

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Hansell, K., Peltoniemi, A., Mård-Miettinen, K., & Huhta, A. (2022). Lärarnas uppfattningar av att inleda undervisningen i A1-språk i årskurs 1. In R. Kantelinen, M. Kautonen, & Z. Elgundi (Eds.), *Linguapeda 2021* (pp. 97-120). Suomen ainedidaktinen tutkimusseura; Itä-Suomen yliopisto, Filosofinen tiedekunta. Ainedidaktisia tutkimuksia, 21. <http://hdl.handle.net/10138/352128>

Lärarnas uppfattningar av att inleda undervisningen i A1-språk i årskurs 1

KATRI HANSELL¹, ANNIKA PELTONIEMI¹, KARITA MÅRD-MIETTINEN² OCH ARI HUHTA²

katri.hansell@abo.fi

¹Åbo Akademi, ²Jyväskylän universitet

Abstrakt

Sedan 2020 inleds undervisningen i A1-språket i årskurs 1. För att följa upp tidigareläggningen av A1-språket genomfördes en kartläggning av A1-språksundervisningen i årskurs 1 med fokus på de vanligaste A1-språken: finska i de svenskspråkiga skolorna och engelska i de finskspråkiga skolorna. I artikeln granskas lärarnas uppfattningar av att inleda A1-språksundervisningen i årskurs 1. Materialet består av 644 svar på en elektronisk enkät varav 94 gäller A1-finska och 550 A1-engelska. Resultaten visar att lärarna överlag har en positiv uppfattning av tidigareläggningen och anser den vara en ändring i rätt riktning, men identifierar också utmaningar och efterlyser stöd för det praktiska genomförandet i form av exempelvis åldersenliga läromedel och fortbildning.

Nyckelord

Tidigarelagd språkundervisning, A1-engelska, A1-finska, lärarperspektiv

Teachers' perceptions of starting the teaching of A1 languages in grade 1

Abstract

Since 2020, the teaching of the A1 language starts in grade 1. In order to study the shift to an earlier start to the teaching of the A1 language, a survey of the teaching of A1 languages in grade 1 was carried out with the focus on the most common A1 languages: Finnish in the Swedish-medium schools and English in the Finnish-medium schools. The article examines the teachers' perceptions of starting the teaching of A1 languages in grade 1. The data consists of 644 answers to an online questionnaire, of which 94 apply to A1 Finnish and 550 to A1 English. The results show that the teachers generally have a positive perception of early language teaching and consider starting the language in grade 1 to be a change in the right direction, but that they also identify challenges and call for support for the practical implementation, such as for example age-appropriate learning materials and in-service training.

Keywords

Early language teaching, English as a foreign language, Finnish as the second national language, teacher perspective

Inledning

I Finland studerar alla elever inom den grundläggande utbildningen minst en lång (A1) och en medellång (B1) lärokurs i språk, vilket är i linje med Europeiska kommissionens mål att alla medborgare i EU-länderna förutom modersmålet ska studera två främmande språk från tidig ålder (European Commission, 2003, 2011). I Finland är den ena lärokursen det anda inhemska språket, finska för svenskspråkiga och svenska för finskspråkiga, och den andra lärokursen ett främmande språk eller samiska (Utbildningsstyrelsen, 2014). Det vanligaste A1-språket i finskspråkiga skolor är engelska och i svenskspråkiga skolor finska, medan engelska i svenska skolor ofta läses som A2-språk och svenska i finska skolor som B1-språk (Utbildningsstyrelsen, 2019a). Tidigare inleddes undervisningen i A1-språket oftast i årskurs 3 (Utbildningsstyrelsen, 2014). Från och med år 2020 inleds A1-språket i årskurs 1, enligt Statsrådets beslut att revidera förordningarna om den grundläggande utbildningen och om timfördelningen så att antalet årsveckotimmar i A1-språket i årskurserna 1–2 ökades med två (Utbildningsstyrelsen, 2019a). Beslutet baserar sig på en tidigare utredning om språkreserven i Finland (Pyykkö, 2017), med avsikten att bygga en grund för livslångt språklärande genom att utnyttja den sensitiva perioden för språklärande (European Commission, 2011; Skinnari & Sjöberg, 2018).

För att följa upp effekterna av tidigareläggningen av A1-språket gjordes först en pilotundersökning (Huhta & Leontjev, 2019), där fokus var på kommuner som inom ramen för regeringens spetsprojekt tidigarelagt språkundervisningen redan före år 2020 (Utbildningsstyrelsen, 2018). För att följa upp den allmänna tidigareläggningen genomfördes 2020, med finansiering från Utbildningsstyrelsen, en uppföljande undersökning med fokus på de vanligaste A1-språken finska i svenskspråkiga skolor och engelska i finskspråkiga skolor (Mård-Miettinen, Huhta, Reini & Stylman, 2021a; Peltoniemi & Hansell, 2021a). Syftet var att kartlägga lärares, elevers och vårdnadshavares erfarenheter och uppfattningar av A1-språksundervisningen i årskurs 1 samt elevernas kunskaper i A1-språket. De mer långsiktiga resultaten av tidigareläggningen kommer fram först efter en längre tid genom longitudinella studier (jfr de Bot, 2014) som den initiala uppföljningen bildar en grund för. Denna artikel bygger på ett delmaterial som samlades in inom ramen för den uppföljande undersökningen om den tidigarelagda språkundervisningen. Fokus i artikeln

är på uppfattningar av att inleda A1-språksundervisningen i årskurs 1 bland lärare som undervisat A1-finska eller A1-engelska i årskurs 1 under läsåren 2019–2020 och/eller 2020–2021 då den nationella tidigareläggningen av A1-språksundervisningen i alla skolor genomfördes.

Tidig språkundervisning i Finland

Det finns inte någon entydig definition på vad som avses med tidig start i språkundervisning, men i många europeiska länder inleds undervisningen i det första främmande språket i 6–8 års ålder (European Commission/EACEA/Eurydice, 2017). Förutom ämnesundervisning i språk betonas språkmedvetenhet i all undervisning på alla stadier, med start i småbarnspedagogiken (European Commission, 2019; Hansell & Bergroth, 2020). Intresset ökar också för olika modeller för undervisning på två språk inklusive mindre omfattande, språkberikad undervisning, där båda språken används som medel för lärande och undervisning av olika innehåll (Peltoniemi, Skinnari, Sjöberg & Mård-Miettinen, 2018). I den tidiga språkundervisningen används mycket liknande arbetssätt som i den språkberikade undervisningen (Skinnari & Halvari, 2018).

De elevcentrerade och åldersenliga arbetssätten och fokus på muntlig språkanvändning i tidig språkundervisning kan relateras till en sociokulturell syn på (språk)lärande, där lärande anses ske genom social interaktion mellan individer i olika situationer (t.ex. Säljö, 2017). Därmed är tyngdpunkten i undervisningen på utveckling av färdigheter att hantera information framom förmedling av kunskap (Säljö, 2017; Tornberg, 2015). För läraren betonas en handledande roll, det vill säga att läraren stöttar eleverna i att lära sig och ta ansvar för sitt eget lärande. I språkundervisningen generellt betonas i dag kommunikativ språkundervisning i enlighet med en funktionell, holistisk språksyn, vilket innebär fokus på innehåll och kommunikativ kompetens framom språkets form (Honko, 2018; Pörn & Norrman, 2011) och där kunskaper i olika språk ses som en helhetsfärdighet som kan utnyttjas dynamiskt i interaktion (García, 2009). Betoningen på (muntlig) kommunikation samt elevcentrerade och -aktiverande arbetssätt som grund för livslångt språklärande är tydliga även gällande språkundervisningen i årskurserna 1–2 (Utbildningsstyrelsen, 2019b). I undervisningen av yngre

elever förespråkas således utnyttjande av barnens nyfikenhet och intresse för lek (jfr Enever, 2015).

Tidig språkundervisning ställer också krav på lärarna som behöver ha både kunskaper i målspråket och vara insatta i språkpedagogik för yngre elever (Enever, 2015). I optimala fall innebär detta en klasslärare som specialiserat sig i språk(didaktik) eller en ämneslärare i språk som är insatt i nybörjarundervisningen, men i praktiken kan det vara svårt att hitta sådana lärare (Skinnari, 2018). I den finländska klasslärarutbildningen ingår mycket begränsat med språkstudier och studier i språkdidaktik, ifall den studerande inte själv väljer att fördjupa sig i dessa ämnen genom biämnesstudier. Inom ämneslärarstudierna i språk ligger fokus å sin sida främst på äldre elever och kannedomen om hur man bemöter unga elever kan därför vara begränsad (jfr Enever, 2015; Rossi m.fl., 2017). Fortbildning för lärare inom den tidiga språkundervisningen är därför något som efterfrågats, med fokus på nybörjarpedagogik för språklärare och språkpedagogik för klasslärare (Skinnari & Sjöberg, 2018, se även Peltoniemi & Hansell, 2021a).

Från och med år 2020 inleds undervisningen i den långa lärokursen i språk, det så kallade A1-språket, i årskurs 1 i stället för i årskurs 3 i alla kommuner i Finland. I en del kommuner innebär detta dock ingen större förändring då språkundervisningen redan innan ändringen i timfördelningen gjordes inlets i nybörjarundervisningen, det vill säga i årskurs 1 eller 2. Enligt en utredning gjord läsåret 2017–2018 (Skinnari & Sjöberg, 2018) hade A1-språksundervisningen tidigarelagts i drygt en tredjedel (37,4 %, 113 kommuner) av de 302 kommuner som deltog i undersökningen, då oftast i årskurs 1. Speciellt vanligt har en tidig start i A1-språket redan före den nationella tidigareläggningen varit i svenskspråkiga skolor, där 65 % av eleverna år 2018 inledde studierna i A1-finska i årskurs 1 (Nummela & Westerholm, 2020). Inom A1-finskan kan elever med tvåspråkig bakgrund erbjudas undervisning enligt lärokursen i modersmålsinriktad finska, så kallad mofundervisning (Utbildningsstyrelsen, 2014, 2019b). Tidigare var det främst elever som läser så kallad A-finska som påbörjade studierna redan i årskurs 1, medan undervisningen i lärokursen i modernmålsinriktad finska i årskurs 1 blivit vanligare i och med ändringen i timfördelningen 2020 (Nummela & Westerholm, 2020).

Enligt läroplansgrunderna (Utbildningsstyrelsen, 2019b) är uppdraget i undervisningen i A1-språket i årskurserna 1–2 framför allt att väcka intresse för språket och skapa en positiv inställning till det. Betoningen i undervisningen ska vara på muntlig kommunikation i vardagliga situationer och inga läs- eller skrivkunskaper förutsätts då undervisningen inleds, utan elevernas intresse för att läsa och skriva ökas efter hand. Arbetsätten bör vara konkreta, mångsidiga, elevorienterade och engagerande, och kombinera musik, lek, drama, spel, rörelse och användning av olika sinnen. Uppdraget för den modersmålsinriktade lärokursen i finska är förutom det allmänna uppdraget för A1-språket att också ta hänsyn till elevernas tvåspråkiga (svenska-finska) bakgrund och kulturidentitet genom att fördjupa de kunskaper i finska som eleverna redan har och ge dem möjlighet att reflektera över de kulturella särdragen och sin språkliga och kulturella identitet (Hansell, Pörn & Rebers, u.u.).

Tidigare studier visar att lärare över lag upplevt den tidigarelagda språkundervisningen positivt (Hahl, Savijärvi & Wallinheimo, 2020; Huhta & Leontjev, 2019; Nummela & Westerholm, 2020). Unga elever har enligt lärarna lätt för att lära sig språk, speciellt om undervisningen fokuserar på muntliga färdigheter och lekfulla metoder. Men lärarna upplever också att det finns utmaningar, så som att riktlinjer för hur tidig språkundervisning genomförs i praktiken saknas, att det är brist på undervisningsmaterial, oklarheter kring vem som ska undervisa språk i de lägsta årskurserna, stora undervisningsgrupper, samt osäkerhet gällande det egna kunnandet och arbetsätten (Hahl m.fl., 2020; Huhta & Leontjev, 2019; Nummela & Westerholm, 2020). Även lärarresurser och i små skolor sammansatta klasser kan vara utmanande (Skinnari, 2018).

Även om styrdokumentet återspeglar samhällets syn på vilken typ av kunskap som anses viktig för skolan att förmedla, varierar den individuella synen på viktig kunskap även mellan enskilda lärare (Tornberg, 2015). Läroplansgrunderna ställer målen för undervisning och lärande men stipulerar inte arbetsätten, utan lärarna har en stor frihet att bestämma över arbetsätten i undervisningen och kan därmed betraktas ha en nyckelposition i genomförandet av olika undervisningsreformer (Moate, Lempel, Palojärvi & Kangasvieri, 2021; se även Hansell m.fl., u.u.). Lärarnas uppfattningar av språk och språkundervisning spelar således en avgörande roll i hur undervisningen genomförs i praktiken, vad som undervisas och hur (Basturkmen, 2012;

Honko, 2018). Syftet med vår studie är att kartlägga lärarnas uppfattningar av den tidiga A1-språksundervisningen som inleds i årskurs 1. Utgående från syftet har vi formulerat följande forskningsfrågor:

1. Hurdan uppfattning har lärarna av A1-språksundervisning som inleds i årskurs 1 och hur motiverar de den?
2. Vilka möjligheter och utmaningar ser lärarna med att inleda A1-språksundervisningen i årskurs 1?

Genom att undersöka lärarnas uppfattningar av undervisning av A1-språket i årskurs 1 bidrar denna studie till djupare förståelse av den tidiga språkundervisningen och till att identifiera centrala aspekter för vidareutveckling av den.

Metoder

Studien bygger på en enkätundersökning bland lärare som undervisat A1-språk i årskurs 1 under läsåren 2019–2020 och 2020–2021, då ändringen i timfördelningen för A1-språket i årskurserna 1–2 gjordes. Den elektroniska enkäten var riktad till lärare som i årskurs 1 undervisade finska som A1-språk i svenskspråkiga skolor eller engelska som A1-språk i finskspråkiga skolor. Enkäten sändes ut i april 2020 till rektorer i skolor med svensk- eller finskspråkig grundläggande utbildning i de lägre årskurserna och rektorerna ombads vidarebefordra enkäten till de lärare som undervisade A1-finska/A1-engelska i årskurs 1. Därtill delades länken till enkäten i ett flertal Facebookgrupper riktade till (språk)lärare och via det språkutbildningspolitiska nätverkets (*Kieliverkosto*) e-postlista. Utskicket av enkäten sammanföll med övergångarna mellan när- och distansundervisning på grund av covid19-pandemin, vilket försvårade materialinsamlingen. För att komplettera materialinsamlingen sändes enkäten ut till skolorna igen hösten 2020, denna gång via Utbildningsstyrelsen.

Eftersom materialinsamlingen skedde genom flera olika kanaler och det inte finns tillförlitlig information om antalet lärare som undervisar A1-språk i årskurs 1, är målgruppens exakta omfattning okänd. Det insamlade materialet består av 645 svar från lärare, varav 550 gäller A1-engelska och 95 A1-finska.

De lärare som undervisade A1-finska hade möjlighet att svara med fokus på antingen A-finska (72 lärare), mofi (21 lärare) eller ur båda synvinklarna (1 lärare). Eftersom en lärare valde att svara för både A-finska och mofi är det totala antalet svar ett fler än antalet lärare (se tabell 1).

Enkätfrågorna baserade sig delvis på de frågor som ställdes till lärarna i pilotundersökningen om tidigarelagd språkundervisning (Huhta & Leontjev, 2019). Enkäten i denna studie (Mård-Miettinen, Huhta, Reini & Stylman, 2021b; Peltoniemi & Hansell, 2021b) innehöll både öppna frågor och frågor med färdiga svarsalternativ, sammanlagt 68 frågor i enkäten om A1-finska och 63 frågor i enkäten om A1-engelska. Skillnaden i antalet frågor beror på de två olika lärokurserna i A1-finska (A-finska och mofi). I denna artikel presenterar vi analysen av lärarnas svar på sex frågor som alla gäller erfarenheter av undervisning i A1-språket i årskurs 1 och dess särdrag. Av dessa frågor var två obligatoriska öppna frågor, två obligatoriska frågor med färdiga svarsalternativ och två var frivilliga följdfrågor där informanterna kunde motivera sina svar på de slutna frågorna.

I analysen av de slutna frågorna användes deskriptiv statistik genom att beräkna fördelningen mellan de olika svarsalternativen. I resultatredovisningen åskådliggörs de med stapeldiagram. De öppna svaren analyserades genom kvalitativ innehållsanalys (t.ex. Maier, 2017). Först gjorde projektets forskningsassistenter en tematisk kategorisering av svaren separat för A1-finskan och A1-engelskan, varefter den diskuterades i hela projektgruppen för att skapa en gemensam förståelse för innehållet och de olika tematiska kategorierna samt för att kunna sammanföra de olika delmaterialen.

Som framgår av tabell 1 var en övervägande majoritet (88 %) av de svarande klasslärare. En del av klasslärarna hade också ämneslärarbehörighet i finska/engelska eller något annat språk eller andra språkstudier i någon form, medan 8 % av svarandena endast hade ämneslärarbehörighet i finska/engelska. Sammantaget hade en fjärdedel av alla informanter antingen ämneslärarbehörighet i finska/engelska eller någon annan form av studier i eller behörighet för språkundervisning. Största delen av informanterna hade med andra ord inte i sina studier specialiserat sig på språkundervisning. Också i tidigare studier har det framkommit att det är vanligt med klasslärarbakgrund

hos dem som undervisar finska i de lägsta årskurserna inom den grundläggande utbildningen (Nummela & Westerholm, 2020).

Tabell 1. Lärarnas behörighet (n=644)

Behörighet	Antal (andel)
Klasslärare (+ eventuell behörighet i annat ämne än språk)	460 (71 %)
Klasslärare + ämneslärare i finska eller engelska	40 (6 %)
Klasslärare + studier i språk	71 (11 %)
Ämneslärare i finska/engelska	51 (8 %)
Annan lärarbehörighet	8 (1 %)
Ingen lärarbehörighet för grundläggande utbildning	14 (2 %)
<i>Sammanlagt</i>	644 (100 %)

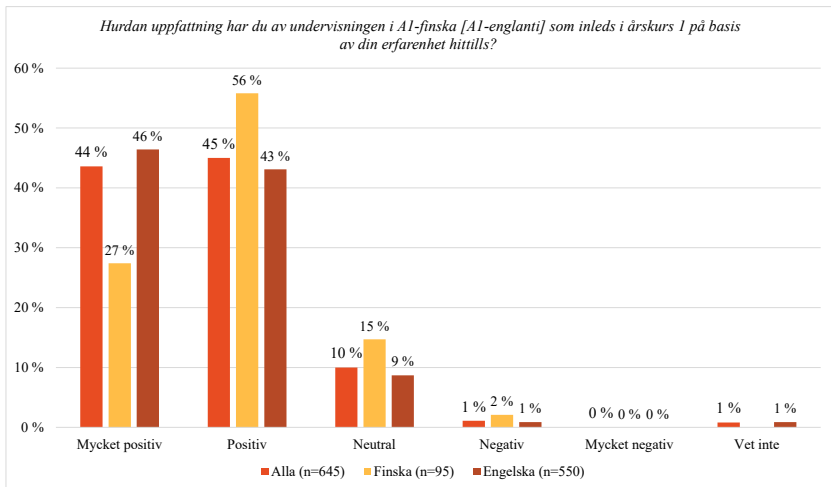
Bland informanterna fanns också en regional spridning. För A1-finskans del fördelades svaren över hela Svenskfinland (Egentliga Finland, Nyland och Österbotten) och för A1-engelskans del fanns svar från alla landskap i Finland förutom Åland.

Resultat

I resultatredovisningen granskas lärarna främst som grupp men vi relaterar också svaren till A1-engelska respektive A1-finska samt till de två olika lärokurserna i finska då det finns skillnader mellan dessa informantgrupper. Eftersom antalet finsklärare (n=95) är relativt litet jämfört med engelsklärare (n=550), delas finsklärarna dock inte genomgående in i kategorier enligt lärokurs. Lärarna har svarat på skolans undervisningsspråk, finsklärare (A-fi/mofi) på svenska och engelsklärare (Eng) på finska. I resultatredovisningen har vi översatt de finskspråkiga exemplen till svenska.

Lärarnas uppfattningar av A1-språksundervisningen i årskurs 1

Lärarna fick svara på *hurdan uppfattning de har av undervisningen i A1-finska/A1-engelska som inleds i årskurs 1* på skalan *mycket positiv till mycket negativ*. Svaren visade att de allra flesta hade en positiv uppfattning (figur 1) trots att majoriteten inte hade specialiserat sig för att undervisa språk (se tabell 1). Hela 89 % av alla lärare hade antingen en positiv eller *mycket positiv* uppfattning, och ingen hade valt alternativet *mycket negativ* (figur 1). Av de lärare som undervisade A1-engelska hade nästan hälften (46 %) en mycket positiv uppfattning medan drygt en fjärdedel (27 %) av de lärare som undervisade A1-finska svarade likadant. Det kunde inte upptäckas några större skillnader mellan lärarna som undervisade A-finska och mofi.

Figur 1. Lärarnas uppfattning av undervisningen i A1-språken som inleds i årskurs 1.

De vanligaste motiveringarna (lärare i A1-engelska n=270, lärare i A1-finska n=34) till den positiva uppfattningen både bland dem som undervisade finska och bland dem som undervisade engelska berörde *målgruppen* och *arbetsätten*. Lärarna ansåg att eleverna är ivriga och tycker att språkundervisningen är

rolig och att eleverna har lätt för att lära sig språk i den åldern (exempel 1, 2). Också funktionella arbetssätt och lekfullhet nämndes som en bidragande faktor till den positiva uppfattningen (exempel 2).

(1) Eleverna är ivriga och minns sakerna mycket bra. (Eng)

(2) Funktionella undervisningsmetoder passar många elever. Många elever gillar också ämnet. (Mofi)

Även om de flesta lärare var positivt inställda till A1-språkundervisningen i årskurs 1 lyfte en del fram också negativa aspekter. Bland dessa nämndes sådant som berör *resurser*, bland annat timresursen (exempel 3) och bristen på undervisningsmaterial. Trots att A1-språket i årskurs 1–2 inleddes genom ökning av årsvekotimmar kommenterar enstaka lärare också att den tar tid från andra ämnen (exempel 4). Timresursen för språkundervisning kan anses vara en betydande faktor eftersom undervisningens intensitet har visat sig vara avgörande för att en tidig start ska ge positiva lärresultat (t.ex. Enever, 2015).

(3) Då man har bara 45 min i veckan, minns eleverna väldigt lite av det man gör. (A-fi)

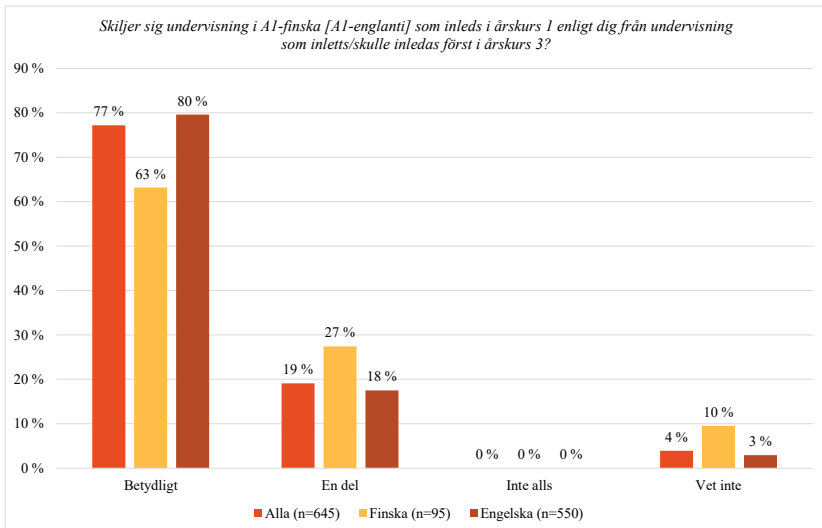
(4) Problemet är att hitta tiden. Hos oss har en matematiklektion använts för engelskan, vilket oroar mycket med tanke på matematiken. (Eng)

Även målgruppen och elevernas förkunskaper nämndes som försvårande aspekter, exempelvis att tidig A1-språkundervisning kan vara utmanande för elever som har svårigheter med undervisningsspråket och att det finns så mycket annat nytt att lära sig i årskurs 1 (exempel 5). Lärarna nämner även målgruppens heterogenitet gällande förkunskaper och uttrycker behov för indelning i olika lärokurser (i finska) och differentiering (exempel 6), vilket gällande just finskundervisning ofta lyfts fram som en utmaning (Nummela & Westerholm, 2020; Pörn m.fl., 2021).

(5) Dessutom finns det tillräckligt att lära sig på ettan annars också. Att lära sig hälsa på finska är en stor sak redan det. Elevernas kunskaper i finska är mycket varierande och har försämrats under de senaste åren. (Eng)

(6) *Har både mofi och baselever i gruppen, resurser räcker inte till skilda grupper. Inte alltid enkelt att anpassa det man gör åt alla. (A-fi)*

För att uttryckligen kartlägga ändringen som tidigareläggningen medfört tillfrågades lärarna också ifall undervisningen i årskurs 1 skiljer sig från den undervisning som man haft då A1-språket påbörjats i årskurs 3. Drygt tre fjärdedelar (77 %) av lärarna ansåg att undervisningen i årskurs 1 skiljer sig från A1-språksundervisning som inleds i årskurs 3 (figur 2). Andelen lärare som svarat att undervisningen i årskurs 1 skiljer sig *betydligt* från den i årskurs 3 är något större bland engelsklärare (80 %) än finsklärare (63 %). Inom finskan fanns dessutom en viss variation mellan lärarna i A-finska och mofi. Endast 27 % av de lärare som undervisade mofi tyckte att undervisningen skiljer sig *betydligt* och 41 % att den skiljer sig en del medan motsvarande andelar inom A-finska var 61 % och 32 %. Därtill svarade nästintill en tredjedel (32 %) av mofi-lärarna att de *inte* vet medan endast 7 % av lärarna i A-finska och 3 % av engelsklärarna valt detta alternativ. Noteras bör dock att antalet mofi-lärare var förhållandevis litet i materialet.

Figur 2. Lärarnas uppfattning av huruvida undervisning i A1-språk som inleds i årskurs 1 skiljer sig från A1-språksundervisning som inleds i årskurs 3.

Drygt tre fjärdedelar (n=498) av lärarna motiverade skillnaderna mellan A1-språksundervisning i årskurs 1 och 3 i ett öppet svar. Av dem undervisade 430 A1-engelska och 68 A1-finska. Den vanligaste skillnaden som lyftes fram berörde *målgruppen*, speciellt elevernas ålder och utvecklingsnivå. I årskurs 1 kan de flesta elever inte läsa och skriva och därför är betoningen i undervisningen på muntlig kommunikation och funktionella arbetsätt så som sång och lek (exempel 7, 8, 9). Också avsaknaden av *prestationskrav* som möjliggör ett lugnt tempo var en aspekt som många, speciellt lärarna som undervisade engelska, lyfte fram (exempel 9).

(7) Eftersom eleverna inte ännu har särskilt starka läs- och skrivfärdigheter, så bygger lärandet ganska mycket på att lära sig tal och ljud. Funktionalitet och lekfullhet har en stark roll. (Eng)

(8) Mera lek, spel, sånger och ramsor. Eleverna förutsätts inte kunna läsa när man inleder undervisningen i åk 1. (Mofi)

(9) Lärandet av A1-språket börjar i lugn och ro utan brådska eller krav på att ordna prov för att bedöma lärandet, saker repeteras många gånger, det är ingen brådska att lära sig skriva. (Eng)

Lärarna anser således att undervisningsmetoder och arbetsätt åldersanpassats och att detta skapar en betydlig skillnad mellan nybörjarundervisningen (årskurs 1–2) och språkundervisning i senare årskurser i fråga om betoning på talat respektive skrivet språk. Att skillnaden mellan undervisningen i årskurs 1 och 3 allmänt motiveras med funktionella och elevaktiverande arbetsätt samt muntlig interaktion är dock något överraskande då dessa enligt dagens sociokulturella syn på lärande och betoning på kommunikativ undervisning även kunde förväntas vara aktuella i undervisningen av äldre elever än 7–8-åringar.

Möjligheter med A1-språksundervisningen i årskurs 1

I enkäten frågades genom en obligatorisk öppen fråga om möjligheter som lärarna identifierat i A1-språksundervisningen: *Vilka möjligheter anser du att undervisning i A1-finska [A1-englanti] som inleds i årskurs 1 erbjuder? De möjligheter som lärarna lyfte fram med att inleda undervisningen i årskurs 1*

har kategoriserats i temana 1) attityder (334 svar, 50 %), 2) innehåll (329 svar, 49 %), 3) ålder (257 svar, 39 % och 4) arbetssätt (142 svar, 21 %). Många svar tar upp flera teman.

De vanligaste möjligheterna som lyftes fram av upp till hälften av lärarna var alltså relaterade till målgruppen. Dels nämndes elevernas positiva attityder, dels deras ålder. De aspekter som hade att göra med positiva *attityder* var exempelvis att tidig språkundervisning ger möjlighet att väcka intresse för språket och att skapa en positiv inställning till språk och språklärande (exempel 10, 11 12), men framför allt att eleverna är motiverade, positiva och vågar använda språket (exempel 13). Den fördelaktiga *åldern* lyftes fram av drygt en tredjedel av lärarna, exempelvis att det blir en mjukstart för språk då språklärandet inleds tidigt (exempel 10), och att 6–7 års ålder är en lämplig ålder för språklärande (exempel 14). Några nämnde också som en fördel att det speciellt för klasslärare är enkelt att integrera språkundervisningen i den övriga undervisningen, att nivåskillnader kan utjämnas då alla börjar studera språket tidigt och att det är bra att språkstudier blir en del av barnens skolgång och vardag redan från början.

(10) på ett naturligt sätt, utan hårda krav, väcka nyfikenhet och skapa intresse för ett nytt språk, en mjuk start men absolut med en klar målsättning för gruppen. (A-fi)

(11) Attityden till språklärande blir positiv. (Eng)

(12) Jag ser det som att det stöder och bygger en grund för senare språkinläring. Upplevelser av framgång och glädje av aktiviteterna inverkar positivt på barnens attityder och uppfattningar om sig själv som (språk)inlärare. (Eng)

(13) Eleverna är mer spontana och vågar prova på nya saker utan att vara rädda att göra fel. (A-fi)

(14) Att bekanta sig med engelska språket vid ett gynnsamt mognadsstadium. (Eng)

Gällande *innehållet* betonades att en tidig inledning av språkundervisningen ger möjlighet att bekanta sig med målspråket och kulturen och bygga upp ett basordförråd. Inledning av språkstudierna i en tidig ålder ansågs bygga en grund för språklärandet och förbereda för språkundervisningen i högre årskurser (exempel 12, 15). Därtill lyfte lärarna fram fokus på muntliga färdigheter som en möjlighet, och även att det är lättare att lära sig uttal som yngre. Drygt en femtedel av lärarna nämnde betoningen på funktionella, elevaktiverande *arbetssätt* som en möjlighet (exempel 16)

(15) *Ge en grund inför åk 3, när det blir fler veckotimmar. (A-fi)*

(16) *Den ger större möjligheter att laborera med språket. Genom sång, lekar, övningar, skönlitteratur och mer praktiska övningar. (Mofi)*

Sammanfattningsvis kan man konstatera att de flesta möjligheterna kan relateras till att språklärande uppfattas som något som passar bra för unga elever, både tack vare elevernas egen fördomsfria inställning och de arbetsätt som undervisning för unga elever anses möjliggöra, det vill säga samma aspekter som en tidig inledning av språkundervisningen ofta motiverats med i den samhälleliga diskussionen (se kapitlet Tidig språkundervisning i Finland).

Utmaningar med A1-språkundervisningen i årskurs 1

Lärarna fick också ta ställning till frågan: *Vilka utmaningar anser du att det finns med att inleda undervisningen i A1-finska [A1-englanti] i årskurs 1?* Utmaningarna med att inleda undervisningen i A1-språk i årskurs 1 kan relateras till 1) målgruppen (417 svar, 63 %), 2) resurser (183 svar, 28 %) och 3) lärarnas arbete (85 svar, 13 %). Gällande både A1-finska och A1-engelska upplevdes de vanligaste utmaningarna vara relaterade till *målgruppen*, elevernas utvecklingsnivå och kunskaper, så som avsaknad av läs- och skrivfärdigheter (exempel 17), språkliga utmaningar även i modersmålet (exempel 18) samt heterogena elevgrupper (exempel 19).

(17) *Elevernas läs- och skrivförmåga är inte ännu så stark i början på åk 1 så det sätter begränsningar på hurdana uppgifter man kan använda. (Mofi)*

(18) Elever, som har svårigheter inom olika delområden av sitt modersmål, kan uppleva ett nytt språk som svårt. (Eng)

(19) Utmaningen ligger i att undervisa en sammansatt klass 1-2 där elevernas förkunskaper varierar från inga förkunskaper till finska som modersmål. (A-fi)

Elevernas heterogena förkunskaper i målspråket nämndes som utmanande oftare gällande finskan än engelskan. För finskans del är temat omdiskuterat speciellt i skolor där man inte gjort indelning i de två lärokurserna A-finska och mofi, men elevernas kontakt med finskan utanför skolan och därmed deras förkunskaper varierar mycket även inom lärokurserna (Nummela & Westerholm, 2020). Engelskan däremot undervisas enligt en lärokurs så diskussionen är inte på samma sätt aktuell för den. Också svårigheter med lärandet, så som elever i behov av särskilt stöd, språkliga utmaningar, beteendeproblem och koncentrationssvårigheter steg fram här, i något större grad gällande A1-engelskan än A1-finskan.

Gällande resurser och förverkligandet av undervisningen var bristen på undervisningsmaterial det som nämndes oftast av båda informantgrupperna (exempel 20, 21), men också exempelvis gruppstorleken (för stora grupper) och placeringen av språklektionen nämndes (jfr Hahl m.fl., 2020; Skinnari & Sjöberg, 2018).

(20) De färdiga materialen från de dominerande förlagen lämpar sig inte alls för undervisning i den första årskursen. De är alldeles för svåra, och beaktar inte elevernas mognadsstadium och speciellt inte läsförmågan! (Eng)

(21) Inget bra material, vi måste producera det själv. Inte heller högre upp har vi bra läromedel för finskaundervisningen! (A-fi)

Utmaningarna som hade att göra med lärarnas arbete nämndes proportionellt oftare av de lärare som undervisade i engelska. Här nämndes exempelvis brister i lärarnas språkkunskaper (exempel 22) och ett behov av fortbildning.

(22) Utmaningen är främst klasslärarens egna språkkunskaper i engelska, uttalet. (Eng)

Även om elevernas unga ålder anses medföra många möjligheter ser lärarna alltså också utmaningar med A1-språksundervisningen i årskurs 1. De vanligaste utmaningarna relaterades till elevernas färdigheter, exempelvis att brist på läs- och skrivefärdigheter samt att variation i elevernas färdigheter i såväl modersmålet eller skolspråket som målspråket påverkar undervisningen. Även tillgång till undervisningsmaterial som riktats just till denna målgrupp och lärarnas egna språkkunskaper anses i viss mån orsaka utmaningar.

Diskussion och implikationer

I denna artikel har vi kartlagt lärarnas uppfattningar av A1-språksundervisning i årskurs 1 med fokus på de vanligaste A1-språken finska i svenskspråkiga skolor och engelska i finskspråkiga skolor, samt granskat vilka möjligheter och utmaningar lärarna ser med att inleda språkundervisningen i årskurs 1. Kartläggningen fokuserar på det första året (2020) med ny timfördelning då A1-språksundervisningen inleddes i årskurs 1 i alla skolor. Materialet samlades in genom en elektronisk enkät som riktade sig till alla lärare som undervisat finska respektive engelska i årskurs 1 under läsåren 2019–2020 eller 2020–2021. Materialinsamlingen sammanföll tidsmässigt med övergångar till och från distansundervisning på grund av covid19-pandemin, vilket kan ha inverkat negativt på antalet svar, och därför samlades material in i två omgångar. Materialet på 645 lärarsvar med regional spridning kan ändå anses vara tillräckligt omfattande för att ge en tillförlitlig bild av lärarnas uppfattningar och variationen i dem.

Resultaten visar att lärarna över lag har en positiv uppfattning av A1-språksundervisningen i årskurs 1. Möjligheter ansågs bland annat vara en gynnsam ålder för språklärande, vilket återspeglar samhällsdiskurser om tidigareläggning av språkundervisning (t.ex. European Commission, 2011; Skinnari & Sjöberg, 2018; Pyykkö, 2017). Även om man inte kunnat visa att en tidigare start i språkstudierna per automatik skulle leda till bättre lärresultat än en senare start, har den visat sig ha positiv inverkan på elevernas motivation och villighet att använda språket (t.ex. Enever, 2015; Huhta & Leontjev, 2019;

Nikolov, 2009). Elevernas motivation och intresse för språkstudierna och möjligheten att inleda språkundervisningen på ett elevcentrerat sätt lyftes fram av lärarna i vår studie som fördelar med den tidigare starten.

Lärarna uttryckte också utmaningar med att inleda A1-språksundervisningen i årskurs 1, exempelvis relaterat till målgruppen. Bland utmaningarna nämndes nivåskillnader i elevernas skolmognad och färdigheter i såväl skolans undervisningsspråk som i målspråket, samt att eleverna inte kan läsa och skriva. Heterogeniteten gällande förkunskaper i målspråket upplevdes utmanande speciellt i sammansatta klasser och gällande A1-finskan i de fall där det inte fanns möjlighet till indelning i egen lärokurs (mofi) för tvåspråkiga elever. Resultaten är samstämmiga med tidigare studier där variationer i elevernas språkbakgrund och bristen på undervisningsmaterial har kommit fram som utmaningar (Hahl m.fl., 2020; Huhta & Leontjev, 2019; Nummela & Westerholm, 2020). För A1-finskans del kan konstateras att eftersom andelen tvåspråkiga elever i svenskspråkiga skolor nationellt är ca 40 % behövs ändamålsenlig undervisning både för dem och de elever som inte har förkunskaper i finska (jfr Hansell m.fl., u.u.; Nummela & Westerholm, 2020).

Majoriteten av lärarna ansåg att A1-språksundervisningen i årskurs 1 skiljer sig från A1-språksundervisning som inleds i årskurs 3. Lärarna betonade den mjuka starten utan tids- eller bedömningspress och användningen av funktionella och lekfulla arbetssätt med betoning på muntliga färdigheter som kännetecknande för undervisningen i årskurs 1. Svaren tyder på att dessa inte längre upplevs som lika självklara efter nybörjarundervisningen, även om de nämns också i målen för lärmiljöerna och arbetssätten i A1-språket för årskurserna 3–6 i läroplansgrunderna (Utbildningsstyrelsen, 2014). Funktionella arbetssätt lämpar sig för målgrupper i olika åldrar från småbarn till vuxna (t.ex. Maunu & Airaksinen, 2020), men verkar alltså av lärarna kopplas starkt till den tidiga språkundervisningen.

Trots att de funktionella och lekfulla arbetssätten användes som motivering till en positiv uppfattning av en tidig start i språkundervisningen upplevdes det att eleverna inte kan läsa och skriva även som en utmaning. De flesta svarandena var klasslärare som kan förväntas vara vana vid att arbeta med elever med begynnande läs- och skrivfärdigheter, vilket aktualiserar frågan varför detta upplevs som problematiskt just i språkundervisningen. En eventuell förklaring

är att de flesta klasslärare inte har specialiserat på språkundervisning, och därmed kan deras uppfattningar av språkundervisningen i allmänhet antas bygga långt på erfarenheterna från den egna skoltiden (jfr Ruohotie-Lyhty & Kaikkonen, 2009) då undervisningen ofta var mer skriftbetonad. Dagens trend inom språkpedagogiken är ändå en allt tidigare start där språk inkluderas i utbildningen redan före skolåldern exempelvis genom språkberikad småbarnspedagogik (Hahl m.fl., 2020; Hansell & Björklund, 2021) samtidigt som muntlig kommunikation betonas alltmer även på högre stadier (Utbildningsstyrelsen, 2014). En annan möjlig förklaring till att läs- och skrivfärdigheter ändå anses vara så viktiga för språkstudierna även i nybörjarundervisningen kan hittas i de utmaningar som relaterades till resurser och bristen på färdigt, åldersanpassat undervisningsmaterial som inte kräver läs- och skrivfärdigheter, det vill säga inte är textbaserade utan multimodala.

Resultaten visar således att även om tidigareläggnen av A1-språket i allmänhet anses vara en ändring i rätt riktning, behövs stöd och vidare uppföljning i temat. En aspekt för vidare studier är i vilken utsträckning funktionella arbetssätt används i språkundervisningen i högre årskurser för de elever som inlett sina språkstudier i årskurs 1, och vilka uppfattningar och erfarenheter både lärarna och eleverna har av dem. Förutom lärarnas uppfattningar av den tidiga språkundervisningen behövs också vidare forskning i de faktiska undervisningspraktikerna i klassrummen. Hur långt är dessa i linje med det som uppfattas skapa möjligheter för språklärande och bidra till en positiv inställning till språket? Hur fungerar arbetssätten med tanke på exempelvis klassrumsinteraktionen och elevernas språkanvändning? Hur påverkar en tidig start lärresultaten på längre sikt? Såsom exempelvis de Bot (2014) påpekar, kommer de mer långsiktiga resultaten av tidigareläggnen inte fram genast utan kräver med longitudinella studier, som denna studie för sin del kan bilda en grund för.

Referenser

- Basturkmen, H. (2012). Review of research into the correspondence between language teachers' stated beliefs and practices. *System*, 40(2), 282–295. <http://dx.doi.org/10.1016/j.system.2012.05.001>
- de Bot, K. (2014). The effectiveness of early foreign language learning in the Netherlands. *Studies in Second Language Learning and Teaching*, 4(3), 409–418. <https://doi.org/10.14746/ssllt.2014.4.3.2>
- Enever, J. (2015). The advantages and disadvantages of English as a foreign language with young learners. I J. Bland (Red.), *Teaching English to young learners: Critical issues in language teaching with 3–12 year olds* (s. 13–29). London: Bloomsbury Academic. <https://doi.org/10.5040/9781474257145.ch-002>
- European Commission (2003). *Promoting language learning and linguistic diversity: an action plan 2004–2006*. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2003:0449:FIN:EN:PDF> (Hämtad 6.6.2022.)
- European Commission (2011). *European strategic framework for education and training (ET 2020). Language learning at pre-primary school level: Making it efficient and sustainable* (Commission Staff Working Paper). https://ec.europa.eu/assets/eac/languages/policy/language-policy/documents/early-language-learning-handbook_en.pdf (Hämtad 6.6.2022.)
- European Commission (2019). *Council Recommendation of 22 May 2019 on a comprehensive approach to the teaching and learning of languages*. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32019H0605\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32019H0605(02)) (Hämtad 6.6.2022.)
- European Commission/EACEA/Eurydice (2017). *Key data on teaching languages at school in europe – 2017 edition*. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/73ac5ebd-473e-11e7-aea8-01aa75ed71a1/language-e> (Hämtad 6.6.2022.)
- García, O. (2009). *Bilingual education in the 21st century – A global perspective*. Oxford, UK: Wiley-Blackwell.

- Hahl, K., Savijärvi, M., & Wallinheimo, K. (2020). Varhennetun kieltenopetuksen käytäntöjä: opettajien kokemuksia onnistumisista ja haasteista. I R. Hilden & K. Dahl (Red.), *Kielididaktiikan katse tulevaisuuteen: Haasteita, mahdollisuuksia ja uusia avauksia kielten opetukseen*, (Suomen ainedidaktisen tutkimusseuran julkaisuja, Ainedidaktisia tutkimuksia; Nro 17) (s. 77–104). Suomen ainedidaktinen tutkimusseura. <http://hdl.handle.net/10138/312321> (Hämtad 6.6.2022.)
- Hansell, K., & Bergroth, M. (2020). Språkmedvetenhet inom småbarnspedagogik: pedagogernas reflektioner över begreppet. I H. Hirsto, M. Enell-Nilsson, H. Kauppinen-Räisänen & N. Keng (Red.), *Työelämän viestintä III, Arbetslivskommunikation III, Workplace Communication III, Kommunikation im Berufsleben III*. (s. 239–252). Vasa: VAKKI Publications; vol. 12. https://vakki.net/wp-content/uploads/2021/01/VAKKI2020_HansellBergroth_korjattuPDF.pdf (Hämtad 6.6.2022.)
- Hansell, K., & Björklund, S. (2021). Developing bilingual pedagogy in early childhood education and care: Analysis of teacher interaction. *Journal of Early Childhood Education Research*, 11(1), 179–203. <https://journal.fi/jecer/article/view/114013/67209> (Hämtad 6.6.2022.)
- Honko, M. (2018). Kieli- ja kielitaitokäsitykset tutkivan opettajan kenttäpäiväkirjamerkinnoissa. *Puhe ja Kieli*, 37(4), 215–238. <https://doi.org/10.23997/pk.63203>
- Hansell, K., Pörn, M., & Rebers, I. (u.u.). Modersmålsinriktad finska i svenskspråkiga skolor i Finland – en debattanalys. *Ainedidaktiikka*.
- Huhta, A., & Leontjev, D. (2019). *Kieltenopetuksen varhentamisen kärkihankkeen seurantapilotti. Loppuraportti*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Soveltavan kielentutkimuksen keskus. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/66621/978-951-39-7697-2.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (Hämtad 6.6.2022.)
- Maier, M. A. (2017). Content analysis, definition of. I M. Allen (Red.) *The SAGE encyclopedia of communication research methods*, (Vols. 1–4). SAGE Publications, Inc. <https://doi.org/10.4135/9781483381411.n91>
- Maunu, N., & Airaksinen, R. (2020). *Toiminnallinen kielenoppiminen*. Helsingfors: Otava.
- Moate, J., Lempel, L., Palojärvi, A., & Kangasvieri, T. (2021) Teacher development through language-related innovation in a decentralised educational system. *Professional Development in Education*. <https://doi.org/10.1080/19415257.2021.1902838>

- Mård-Miettinen, K., Huhta, A., Reini, A., & Stylman, A. (2021a). *A1-englanti suomenkielisen perusopetuksen vuosiluokilla 1–6. Oppilaiden, opettajien ja huoltajien näkökulmia. A1-engelska i den finskspråkiga grundläggande utbildningen i årskurserna 1–6. Elevernas, lärarnas och vårdnadshavarnas perspektiv.* (Raportit ja selvitykset 2021:12) https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/A1-englanti_suomenkielisen_perusopetuksen_vuosiluokilla_1%E2%80%936_1.pdf (Hämtad 6.6.2022.)
- Mård-Miettinen, K., Huhta, A., Reini, A., & Stylman, A. (2021b). Opettajakysely A1-englanti. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Opettajakysely_A1-englanti_0.pdf (Hämtad 6.6.2022.)
- Nikolov, M. (2009). The age factor in context. I M. Nikolov (Red.), *The age factor and early language learning* (s. 1–37). Berlin: De Gruyter, Inc.
- Nummela, Y., & Westerholm, A. (2020). ”*Det är bra att börja i tid*” – undervisningen i finska i de svenskspråkiga skolorna. (Rapporter och utredningar 2020:5). https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/det_ar_bra_att_borja_i_tid.pdf (Hämtad 6.6.2022.)
- Peltoniemi, A., & Hansell, K. (2021a). *A1-finska i den svenskspråkiga grundläggande utbildningen i årskurserna 1–2. Elevernas, lärarnas och vårdnadshavarnas perspektiv. A1-finska ruotsinkielisen perusopetuksen vuosiluokilla 1–2. Oppilaiden, opettajien ja huoltajien näkökulmia.* (Rapporter och utredningar 2021:14). https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/A1-finska_i_den_svenskspråkiga_grundläggande_utbildningen_i_arskurserna_1%E2%80%932.pdf (Hämtad 6.6.2022.)
- Peltoniemi, A., & Hansell, K. (2021b). Enkät till lärare A1-finska. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Enkat_till_larare_A1-finska_0.pdf (Hämtad 6.6.2022.)
- Peltoniemi, A., Skinnari, K., Sjöberg, S., & Mård-Miettinen, K. (2018). *Monella kielellä Suomen kunnissa 2017. Selvitys muun laajamittaisen ja suppeamman kaksikielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen tilanteesta.* Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7391-9> (Hämtad 6.6.2022.)
- Pyykkö, R. (2017). *Monikielisyys vahvuudeksi: Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta.* (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:51). <https://minedu.fi/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-263-535-8> (Hämtad 6.6.2022.)

- Pörn, M., Forsman, L., Hansell, K., Lassus, A., Löf, Å., Maunu, N., & Östman, T. (2021). *Mofi-stigen: En handbok för mofi-lärare i 1–9*. Vasa: Åbo Akademi. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-12-4103-1> (Hämtad 6.6.2022.)
- Pörn, M., & Norrman, H. (2011). *Sano se suomeksi: Säg det på finska: en kartläggning av finskundervisningen baserad på en lärarenkät, klassrumsobservationer och forskar-lärarsamtal*. Publikationer från Pedagogiska fakulteten vid Åbo Akademi, nr. 22. Vasa: Åbo Akademi
- Rossi, P., Ainoa, A., Eloranta, O., Grandell, M., Lindberg, M., Pasanen, J., Sihvonen, A., Hakola, O., & Pirinen, T. (2017). *Kuka opettaa ruotsia? Ruotsin kielen opettamiseen kelpoisuuden tuottavien koulutusten arviointi*. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi. Julkaisut 14, 2017. https://karvi.fi/app/uploads/2017/05/KARVI_1417.pdf (Hämtad 6.6.2022.)
- Ruohotie-Lyhty, M. & Kaikkonen, P. (2009) The difficulty of change: The impact of personal school experience and teacher education on the work of beginning language teachers. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 53(3), 295–309. <https://doi.org/10.1080/00313830902917378>
- Skinnari, K. (2018). Kieltenopetusta varhennetaan – ollaanko kunnissa valmiita? *Kieli, koulutus ja yhteiskunta* 9(7). <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-joulukuu-2018/kieltenopetusta-varhennetaan-ollaanko-kunnissa-valmiita> (Hämtad 6.6.2022.)
- Skinnari, K., & Halvari, A. (2018). Varhennettua kieltenopetusta vai kaksikielistä toimintaa? Varhaisen kieltenopetuksen puurot ja vellit. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 9(4). <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-kesakuu-2018/varhennettua-kieltenopetusta-vai-kaksikielista-toimintaa-varhaisen-kieltenopetuksen-puurot-ja-vellit> (Hämtad 6.6.2022.)
- Skinnari, K., & Sjöberg, S. (2018). *Varhaista kieltenopetusta kaikille. Selvitys varhaisen ja vapaaehtoisien kieltenopetuksen tilasta sekä toteuttamisen edellytyksistä kunnissa*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Soveltavan kielentutkimuksen keskus. <https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/solki/tutkimus/julkaisut/pdf-julkaisut/varhaista-kieltenopetusta-k kaikille.pdf> (Hämtad 6.6.2022.)
- Säljö, R. (2017). *Lärande och lärandemiljöer*. I S.-E. Hansén & L. Forsman (Red.), *Allmändidaktik – vetenskap för lärare* (2. uppl., s. 147–174). Lund: Studentlitteratur.
- Tornberg, U. (2015). *Språkidaktik*. Malmö: Gleerup.

- Utbildningsstyrelsen (2014). *Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014*. Föreskrifter och anvisningar 2014: 96. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/166434_grunderna_for_laroplanen_verkkojulkaisu.pdf (Hämtad 6.6.2022.)
- Utbildningsstyrelsen (2018). *Språkundervisningen inleds framöver redan i första klass – 4,3 miljoner i statsunderstöd har delats ut*. <https://www.oph.fi/sv/nyheter/2018/sprakundervisningen-inleds-framover-redan-i-forsta-klass-43-miljoner-i-statsunderstod> (Hämtad 6.6.2022.)
- Utbildningsstyrelsen (2019a). *Vilka språk läses i den grundläggande utbildningen?* Fakta Express 1B/2019. <https://www.oph.fi/sv/statistik-och-publikationer/publikationer/fakta-express-1b2019-vilka-sprak-lases-i-den> (Hämtad 6.6.2022.)
- Utbildningsstyrelsen (2019b). *Ändringar och kompletteringar som berör undervisningen i A1-språket i årskurserna 1–2 i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014*. Föreskrifter och anvisningar 2019: 1b. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/grunderna_for_a1-spraket_i_arskurserna_1-2_i_den_grundlaggande_utbildningen.pdf (Hämtad 6.6.2022.)